

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 4310 від 03.11.2020
Народні депутати України
Д. Монастирський та інші

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з рішенням Конституційного Суду України від 27 жовтня 2020 року № 13-р/2020»

Законопроектом пропонується доповнити Кримінальний кодекс України (далі – КК) новою ст. 366-2 «Декларування недостовірної інформації», якою встановлюється кримінальна відповідальність за подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбаченої Законом України «Про запобігання корупції», або умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації. Відповідальність за цією статтею за подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації стосовно майна або іншого об'єкта декларування, що має вартість, наставатиме у випадку, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму понад 250 прожиткових мінімумів для працездатних осіб.

Крім того, у проекті пропонується внести зміни до ч. 1 ст. 33-1 та ч. 5 ст. 216 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК), якими встановлюється, що кримінальні провадження, відкриті за ст. 366-2 КК (у редакції проекту), підсудні Вищому антикорупційному суду, а досудове розслідування вказаного кримінального правопорушення здійснюють детективи Національного антикорупційного бюро України.

Головне управління, розглянувши поданий проект у стислий термін, вважає за доцільне висловити щодо його змісту наступні зауваження.

1. У проекті пропонується запровадити кримінальну відповідальність за подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбаченої Законом України «Про запобігання корупції», або умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації (нова ст. 366-2 КК «Декларування недостовірної інформації»).

Слід зазначити, що на підставі Рішення Конституційного Суду України від 27 жовтня 2020 року № 13-р/2020 (далі – Рішення КСУ № 13-р/2020) ст. 366-1 КК «Декларування недостовірної інформації», якою передбачалась відповідальність за подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних

відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбаченої Законом України «Про запобігання корупції», або умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації, була визнана такою, що не відповідає Конституції України (п. 1 резолютивної частини).

Відповідно до ч. 2 ст. 152 Конституції України закони, інші акти або їх окремі положення, що визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України рішення про їх неконституційність, якщо інше не встановлено самим рішенням, але не раніше дня його ухвалення.

Аналіз запропонованого у проекті складу злочину дозволяє дійти висновку, що у даному випадку фактично пропонується змінити лише санкцію статті КК, що була визнана неконституційною на Рішення КСУ № 13-р/2020. Зміст обов'язкових ознак досліджуваного складу кримінального правопорушення залишається ідентичним тому, що містився у ст. 366-1 КК.

У даному контексті звертаємо увагу на те, що на користь визнання ст. 366-1 КК неконституційною у Рішенні КСУ № 13-р/2020 було зазначено, що «за своєю природою подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації, а також умисне неподання декларації хоч і свідчать про порушення вимог антикорупційного законодавства, однак такі діяння не здатні заподіяти істотної шкоди фізичній чи юридичній особі, суспільству або державі в обсягах, необхідних для визнання їх суспільно небезпечними відповідно до вимог ст. 11 КК. Встановлення кримінальної відповідальності за декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації, а також умисне неподання суб'єктом декларування декларації є надмірним покаранням за вчинення цих правопорушень, а негативні наслідки, яких зазнає особа, притягнута до кримінальної відповідальності за вчинення злочинів, передбачених ст. 366-1 КК, непропорційні шкоді, яка настала або могла настати у разі вчинення відповідних діянь. Конституційний Суд України вважає, що декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації, а також умисне неподання суб'єктом декларування декларації мають бути підставою для інших видів юридичної відповідальності» (абзаци 10, 11 та 14 п. 17 мотивувальної частини Рішення КСУ № 13-р/2020).

Не вважаючи наведену вище аргументацію Конституційного Суду України належною для визнання ст. 366-1 КК такою, що не відповідає Конституції України (є неконституційною), враховуючи, що відповідно до Основного Закону України саме Верховною Радою України виключно законами України визначаються діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями та відповідальність за них (п. 3 ч. 1 ст. 85, п. 22 ч. 1 ст. 92), Головне управління, разом з тим, як і в попередніх своїх висновках, зокрема, до проекту Закону України «Про запобігання корупції» (чинний сьогодні Закон від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII) зауважує, що без настання яких-небудь суспільно небезпечних наслідків саме по собі подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого

самоврядування, передбаченої Законом України «Про запобігання корупції», або умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації не досягає рівня суспільної небезпеки, достатньої для визнання таких дій кримінальним правопорушенням (див. ст. 11 КК).

Варто також зазначити, що присвоєння пропонованій законопроектом кримінально-правовій нормі порядкового номеру «366-2» є некоректним, оскільки стаття з порядковим номером «366-1» не була виключена із КК. Вона була визнана такою, що не відповідає Конституції України (Рішення КСУ № 13-р/2020), тобто втратила чинність як неконституційна, але її текст і далі зберігається у тексті КК. У разі прийняття проекту в Особливій частині КК будуть міститися дві норми, що були (є) підставою для притягнення винної особи до відповідальності за тотожні суспільно небезпечні діяння. При цьому, одна із вказаних норм (ст. 366-1 КК) визнана такою, що не відповідає Конституції України, а інша (ст. 366-2 КК) – повністю (за винятком розміру покарань) відтворює текст вищезазначеної неконституційної норми.

2. Звертаємо увагу на те, що авторами даного законопроекту був внесений до парламенту проект Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку з прийняттям рішення Конституційного Суду України від 27 жовтня 2020 року № 13-р/2020» (реєстр. № 4309 від 03.11.2020), яким, зокрема, пропонується за діяння у вигляді подання завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму понад 250 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, або умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації встановити адміністративну відповідальність. Проте одночасне ухвалення аналізованого законопроекту та законопроекту реєстр. № 4309 від 03.11.2020 є неможливим з огляду на колізію норм, яка виникне у випадку встановлення одночасно кримінальної та адміністративної відповідальності за ті ж самі діяння.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: В. Попович, С. Корнієнко

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЙВНА

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B42008E588D01

Дійсний до: 27.05.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/3-2020/213111 від 17.11.2020

264701